

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 279/2022-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 6Co/62/2020-650, 6Co/63/2020 z 23. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rovnosť pred súdom podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia, ako aj odklad jeho vykonateľnosti. Žiada o ustanovenie právneho zástupcu.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľka sa na Okresnom súde Komárno žalobou z 21. novembra 2012 voči žalovaným domáhala zaplata 4 000 eur s príslušenstvom. Rezervačnou zmluvou uzatvorenou medzi sťažovateľkou a žalovanou 1, zastúpenou žalovanou 2 na základe plnomocenstva, sa zmluvné strany zaviazali uzatvoriť kúpnu zmluvu na byt s príslušenstvom v dohodnutej lehote. Sťažovateľka

na tento účel uhradila rezervačnú zálohu 2 000 eur. Žalovaná 1 sa podľa rezervačnej zmluvy zaviazala neponúkať na predaj byt ani uzatvoriť akúkoľvek zmluvu, ktorá by mohla mať za následok prevod vlastníckeho práva k bytu. Napriek tomu žalovaná 1 ponúkala nehnuteľnosť na predaj. V súlade s rezervačnou zmluvou bola žalovaná 1 v prípade, ak poruší už uvedenú povinnosť, povinná vrátiť sťažovateľke rezervačnú zálohu a zaplatiť zmluvnú pokutu 2 000 eur. Sťažovateľka sa snažila spor urovnať zmierom, a preto poskytla žalovanej 1 lehotu na vrátenie zálohy, ktorú nevrátila, a preto odstúpila od rezervačnej zmluvy.

3. Rozsudkom z 10. januára 2020 okresný súd uložil žalovanej 1 povinnosť zaplatiť sťažovateľke 4 000 eur s príslušenstvom, žalobu sťažovateľky voči žalovanej 2 zamietol, sťažovateľke priznal voči žalovanej 1 nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a žalovanej 2 priznal voči sťažovateľke nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Nadväzujúcim uznesením zo 6. apríla 2020 okresný súd zamietol návrh na opravu rozsudku v otázke uvedenia právnych zástupcov žalovaných v záhlaví rozsudku.

4. Proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie sťažovateľka, a to voči zamietavému výroku a súvisiacemu výroku o náhrade trov konania, ako aj žalovaná 1.

5. Krajský súd uznesením napadnutým ústavnou sťažnosťou rozhodol tak, že odvolaniu žalovanej 1 vyhovel a rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zrušil aj uznesenie zo 6. apríla 2020 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. K zrušeniu meritórneho rozsudku krajský súd poukázal na podstatné odlišnosti znení rezervačnej zmluvy predložených okresnému súdu sťažovateľkou a žalovanou stranou. Preto bolo povinnosťou okresného súdu vykonať dokazovanie takým spôsobom, aby mal bezpečne zistené, ktorá zo zmlúv bola uzavretá medzi stranami sporu. Napadnuté uznesenie zo 6. apríla 2020 krajský súd zrušil pre jeho zmätočnosť a nepreskúmateľnosť v dôsledku nedostatočného odôvodnenia.

6. Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 420 písm. d) a f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie sťažovateľky uznesením č. k. 9Cdo/359/2021 z 25. januára 2022 odmietol. Konštatoval neprípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu kasačnej povahy, keďže nejde ani o rozhodnutie vo veci samej, ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

III.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že dôvody použité krajským súdom na zrušenie odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu neboli dané. V tejto súvislosti zdôrazňuje viazanosť okresného súdu právnym názorom krajského súdu. Vyjadruje presvedčenie o danosti pasívne vecnej legitímácie na strane žalovanej 2, o čom podľa jej názoru už aj v priebehu nachádzacieho konania bolo právoplatne rozhodnuté pri pripustení vstupu žalovanej 2 do konania a pripustení súvisiacej zmeny žalobného petitu.

9. Krajský súd sa podľa sťažovateľky „snaží chrániť práva žalované 1/, ktorá se jich v předchozím řízení vzdala“. Naopak, sťažovateľka podala riadne odvolanie a poukazovala na prekážku právoplatne rozhodnutej veci, čo krajský súd odignoroval bez akéhokoľvek vyjadrenia. Krajský súd

napadnutým uznesením zaviazal okresný súd realizovať nadbytočné dokazovanie. Sťažovateľka informuje, že po vrátení veci okresnému súdu ju už tento vyzval na označenie nových dôkazov, čím ju núti uplatňovať práva, o ktorých už predtým sám právoplatne rozhodol.

10. Krajský súd podľa sťažovateľky zneužíva inštitút zrušenia prvoinštančného rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie, aby docielil zmenu rozsudku zbavujúceho žalovanú 2 zodpovednosti na rozsudok, ktorý zbaví zodpovednosti celú žalovanú stranu.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka využila svoju výlučnú dispozíciu konaním podľa čl. 127 ods. 1 ústavy tak, že do rozsahu prieskumu, ktorý od ústavného súdu podaním svojej ústavnej sťažnosti očakáva, zahrnula uznesenie krajského súdu ako súdu odvolacieho, ktorým tento zrušil napadnuté rozhodnutia okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 16. augusta 2021. Ústavná sťažnosť bola sťažovateľkou podaná 21. apríla 2022.

12. Podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

13. Jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

14. Sťažovateľka zakladá včasnosť svojej ústavnej sťažnosti na podaní dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ktoré bolo následne najvyšším súdom odmietnuté ako procesne neprípustné.

15. Zachovanie lehoty po podaní dovolania aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ako aj zákonná úprava počítajúca plynutie lehoty dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku v každom prípade predpokladá riadne využitie mimoriadneho opravného prostriedku. O riadnom využití mimoriadneho opravného prostriedku pritom nemožno hovoriť v prípade, že je podaný neoprávnenou osobou, je podaný

po lehote, je podaný bez povinného právneho zastúpenia advokátom, prípadne ak je podaný proti rozhodnutiu, proti ktorému právna úprava možnosť podať mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. V opačnom prípade by sme totiž pripustili možnosť špekulatívneho predlžovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (II. ÚS 91/2019, III. ÚS 259/2020).

16. V prípade uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku spôsobilého zabezpečiť ochranu základných práv, následne však odmietnutého dovolacím súdom pre neprípustnosť, je lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu. To však neplatí v prípadoch, v ktorých je neprípustnosť dovolania daná *ex lege*, kde dovolanie nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy (obdobne III. ÚS 674/2014).

17. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné z tam uvedených dôvodov len vtedy, ak smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí.

18. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemôže vysloviť záver o splnení podmienky stanovenej § 124 zákona o ústavnom súde, teda že ústavná sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bola podaná včas, z dôvodu, že v danom prípade neexistuje ani teoretická zákonná možnosť prípustnosti dovolania, ktoré bolo podané proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. V predmetnej veci bola prípustnosť dovolania sťažovateľky *ex lege* vylúčená priamo § 420 CSP (a contrario), a tak si sťažovateľka ako osoba s vysokoškolským právnickým vzdelaním už pri podávaní dovolania musela byť vedomá, že vzhľadom na to, že smeruje proti uzneseniu krajského súdu, ktoré nie je ani meritórnym rozhodnutím, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, bude odmietnuté pre neprípustnosť.

19. S poukazom na uvedené v okolnostiach daného prípadu nemožno dovolanie považovať za účinný prostriedok nápravy slúžiaci ochrane práv sťažovateľky zaručených jej ústavou, dohovorom a paktom, v dôsledku čoho lehota na podanie jej ústavnej sťažnosti nemožno odvíjať od právoplatnosti dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu, ale od právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu (t. j. od 16. augusta 2021). Ústavná sťažnosť podaná sťažovateľkou 21. apríla 2022 bola podaná oneskorene (obdobne I. ÚS 88/2019, I. ÚS 312/2019). Ústavný súd ju preto odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

IV.1. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

20. Pokiaľ ide o sťažovateľkinu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, ústavný súd uvádza, že na to, aby o nej mohol rozhodnúť, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

21. Ak ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

22. V nadväznosti na záver vyslovený v predchádzajúcom odseku ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľky nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 2 výroku rozhodnutia).

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa navrhovaným odkladom vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľkou v jej návrhu na rozhodnutie vo veci samej.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu